

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการป้องกันโรคอุจจาระร่วงในทารก ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประชากรที่การศึกษาครั้งนี้ คือ มารดาที่มีบุตรอายุแรกเกิดถึง 1 ปี ที่มารับบริการตรวจสุขภาพที่แผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชกรรมและรับวัคซีนที่คลินิกสุขภาพเด็กดี ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งประกอบด้วย 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ได้แก่ โรงพยาบาลแขวงหลวงพระบาง ภาคกลาง ได้แก่โรงพยาบาลแขวงสวันนเขต ภาคใต้ ได้แก่โรงพยาบาลแขวงจำปาสัก และนครหลวงเวียงจันทน์ ได้แก่โรงพยาบาลมโหสด การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยเป็นมารดาที่มีบุตรแรกเกิดถึง 1 ปี ที่สามารถอ่านและเขียนภาษาลาวได้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้กำหนดจากการเปิดตารางโดยอิงตามขนาดของกลุ่มประชากรซึ่งได้เลือกความคาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 3 และมีความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 674 คน (Salant, & Dillman, 1994)ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่าง เดือนกันยายน ถึง ตุลาคม 2553

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการป้องกันโรคอุจจาระร่วงในทารก ประกอบด้วย 1) ด้านภูมิคุ้มกันโรคและโภชนาการ 2) ด้านสุขอนามัยน้ำดื่ม น้ำใช้และสุขภิบาลอาหาร 3) ด้านการทำความสะอาดมือของมารดาทารกและการทำความสะอาดภาชนะ 4) ด้านสุขอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากจากแนวคิดการป้องกันโรคอุจจาระร่วงในเด็กขององค์การอนามัยโลกร่วมกับยูนิเซฟ โครงการควบคุมโรคอุจจาระร่วง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและจากการทบทวนวรรณกรรม ทำการแปลเป็นภาษาลาวโดยนักศึกษา มหาวิทยาลัย สาขากุมารเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และแปลย้อนกลับโดยผู้ชำนาญภาษาไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ดัชนีความตรงของเนื้อหาเท่ากับ 1 ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีทดสอบซ้ำ (test-retest) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 เมื่อ

แบบสอบถามทั้งหมดได้ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติพรรณนา หาค่าความถี่ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลพฤติกรรมของมารดาในการป้องกันโรคอุจจาระร่วงในทารกวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา โดยแจกแจง ความถี่ หาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมที่มารดาส่วนใหญ่ปฏิบัติทุกครั้ง ดังนี้

1.1 ด้านภูมิคุ้มกันโรคและโภชนาการ ได้แก่ พานบุตรไปรับวัคซีนตามกำหนดเกณฑ์อายุมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข เคยให้บุตรรับประทานนมมารดา เมื่อบุตรอายุน้อยกว่า 6 เดือน ไม่ให้รับประทานอาหารอื่นนอกจากนม ให้บุตรรับประทานอาหารตามจำนวนมือและตามชนิดที่กำหนดของกระทรวงสาธารณสุข

1.2 ด้านสุขอนามัยน้ำดื่มน้ำใช้และสุขาภิบาลอาหาร ได้แก่ ล้างห้วนมมารดาด้วยน้ำสะอาดก่อนให้บุตรดูด ให้บุตรดื่มน้ำที่ต้มเดือดอย่างน้อย 15 นาที ใช้น้ำดื่มเดือดอย่างน้อย 15 นาที ผสมนม ชงนมถูกต้องตามคำแนะนำที่ระบุไว้บนบรรจุภัณฑ์ ใช้ฝาครอบขวดน้ำหรือขวดนมเพื่อป้องกันแมลงวันตอม เก็บนมในตู้เย็นที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า 5 องศาเซลเซียส ทันทีหลังจากเตรียมเสร็จ ถ้ายังไม่ให้บุตรรับประทาน ล้างขวดดิบจนสะอาด ก่อนนำมาปรุงอาหารให้บุตร เก็บอาหารบุตรไว้ในตู้เย็นหรือตู้กับข้าวหรือมีสิ่งปกปิด ป้อนอาหารที่ปรุงให้สุกใหม่แก่บุตร อุณหภูมิอาหารให้ร้อนทั่วก่อนให้บุตรรับประทาน ไม่ใช้มือป้อนอาหารบุตร

1.3 ด้านการทำความสะอาดมือของมารดา/ทารกและการทำความสะอาดภาชนะ ได้แก่ ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ก่อนชงนม ล้างมือด้วยสบู่และน้ำหลังสัมผัสน้ำมูก/น้ำลาย ล้างมือด้วยน้ำและสบู่หลังการขับถ่าย หลังจากทำความสะอาดกันบุตรหรือสัมผัสอุจจาระบุตร ก่อนให้บุตรหยิบของเข้าปาก หลังบุตรเล่นบนพื้นหรือในสนาม ล้างขวดนมหรือขวดน้ำด้วยน้ำยาล้างจานและน้ำสะอาดทันทีหลังจากใช้เสร็จ ล้างถ้วยชามหรือเครื่องใช้สำหรับใส่อาหารของบุตรด้วยน้ำยาล้างจานและน้ำสะอาดทันทีหลังใช้เสร็จ หลังจากล้างถ้วยชามและเครื่องใช้สำหรับใส่อาหารของบุตรแล้วผึ่งให้แห้งก่อนเก็บในที่สะอาด

1.4 ด้านสุขอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กำจัดอุจจาระบุตรโดยการทิ้งลงในโถส้วม กำจัดขยะในบ้านโดยการทิ้งลงถังขยะที่มีฝาปิด ทำความสะอาดพื้นบ้านหรือบริเวณพื้นที่เด็กเล่นด้วยน้ำที่สะอาดก่อนให้เด็กเล่นและไม่ให้เด็กเล่นบนพื้นดิน

2. พฤติกรรมที่มารดาส่วนใหญ่ปฏิบัติบางครั้ง ดังนี้

2.1 ด้านการทำความสะอาดมือของมารดา/ทารกและการทำความสะอาดภาชนะ ได้แก่ ล้างมือด้วยสบู่ก่อนให้นมบุตร ก่อนเตรียมอาหารเสริมให้บุตร ก่อนให้อาหารเสริมบุตร หลังให้นมหรือป้อนอาหารเสริมบุตร และล้างมือให้บุตรด้วยน้ำและสบู่ก่อนที่จะให้บุตรรับประทานอาหารหรือหยิบอาหาร

2.2 ด้านสุขอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทำความสะอาดของเล่นและตากให้แห้ง หลังให้บุตรเล่น ชักผ้าที่ใช้ปูพื้นด้วยผงซักฟอกและผึ่งแดดให้แห้งหลังการทำความสะอาดพื้น

3. พฤติกรรมที่มารดาส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติ ดังนี้

3.1 ด้านการทำความสะอาดมือของมารดา/ทารกและการทำความสะอาดภาชนะ ได้แก่ ล้างมือให้บุตรด้วยน้ำและสบู่ภายหลังการเล่นของเล่น และ ต้มขวดนมหรือขวดน้ำในน้ำเดือด 10 นาที หลังล้างสะอาด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อส่งเสริมการป้องกันโรคอุจจาระร่วงในทารกโดยสนับสนุนให้มีการปฏิบัติพฤติกรรมที่มารดาปฏิบัติทุกครั้งในด้านภูมิคุ้มกันโรคและโภชนาการ ด้านการอนามัยน้ำดื่มน้ำใช้และอนามัยอาหาร ด้านการทำความสะอาดมือของมารดา/ทารกและการทำความสะอาดภาชนะ และสุขอนามัยสิ่งแวดล้อมให้ทำสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

2. สร้างเสริมให้ปฏิบัติพฤติกรรมที่มารดาปฏิบัติบางครั้งและไม่เคยปฏิบัติ ได้แก่ ล้างมือด้วยสบู่และน้ำก่อนเตรียมอาหารเสริมให้บุตร ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ก่อนให้อาหารเสริมบุตร ล้างมือด้วยสบู่และน้ำหลังให้นมหรือป้อนอาหารเสริมบุตร ล้างมือให้บุตรด้วยน้ำและสบู่ก่อนที่จะให้บุตรรับประทานอาหารหรือหยิบอาหาร พฤติกรรมที่ไม่เคยปฏิบัติได้แก่ ล้างมือให้บุตรด้วยน้ำและสบู่ภายหลังการเล่นของเล่น ไม่ต้มขวดนมหรือขวดน้ำในน้ำเดือด 10 นาที หลังล้างสะอาด เพื่อให้เกิดการปฏิบัติทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการป้องกันโรคอุจจาระร่วงในทารก

2. การศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพและการศึกษาในเชิงลึก